

PAASTUAJA III PÜHAPÄEV A AASTAL

(Esimene lugemine 2Mo 17:3-7)

Lugemine teisest Moosese raamatust:

Neil päevil oli rahval janu vee järele ja rahvas nurises Moosese vastu ning ütles: “Miks ometi tõid sa meid Egiptusest siia? Meid, meie lapsi ja meie loomi siia janusse surema.” Aga Mooses hüüdis Issanda poole ja ütles: “Mida ma pean selle rahvaga tegema? Vähe puudub, et nad viskaksid mind kividega surnuks!” Ja Issand ütles Moosesele: “Asu rahva etteotsa ja võta endaga mõned Iisraeli vanemad, võta kätte oma sau, millega sa löid Niiluse jõge, ja mine. Vaata, mina seisan seal sinu ees Hoorebi kaljul. Löö oma sauaga vastu kaljut, siis hakkab sealt vesi voolama ja rahvas saab juua.” Ja Mooses tegi nõnda Iisraeli vanemate nähes, ning ta pani sellele paigale nimeks “Massa ja Meriba” (kius ja riid), Iisraeli rahva riuasja pärast, et nad olid Issandat proovile pannud ja öelnud: “Kas on siis Issand meie keskel või ei ole.”

See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps 95:1-2.6-7c.7d-9 R.7d.8a)

R: Kui te kuulete Issanda häält, ärge paadutage oma südant.

Tulgem, hõisakem Issanda ees,
rõkake rõõmust oma päästekalju poole!

Tulgem tema palge ette tänamisega,
laulgem temale kiituselaule.

R:

Tulge, kummardagem ja põlvitagem,
heitkem silmili Issanda, oma Looja palge ette.

Sest tema on meie Jumal ja meie tema karjamaa rahvas,
tema lambad, keda ta juhivad oma parema käega.

R:

Täna, kui te kuulete tema häält, ärge paadutage oma südant,
nii nagu Meribas, nagu Massa päeval kõrbes.

Seal teie esiisad kiusasid mind ja panid mind proovile,
kuigi nad said näha minu vägevaid tegusid.

R:

(Teine lugemine Ro 5:1-5)

Lugemine püha apostel Pauluse kirjast roomlastele:

Vennad, me oleme usust õigeks saanud, ja nüüd on meil rahu Jumalaga meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi. Temas me oleme armule ligi pääsenud, ja selles armus me püsime ning oleme uhked oma lootuse üle, et me saame Issanda kirkusele vastu minna. Aga lootus ei jäta häbisse, sest Jumala armastus on välja valatud meie südameisse Püha Vaimu läbi, kes meile on antud. Kristus on surnud meie eest juba siis, kui me alles nõdrad ja jumalatud olime. Vaevalt läheks keegi surma kasvõi õige inimese eest – kuigi hea inimese eest julgeb mõni oma elu kaalule panna. Jumal on aga meile nõnda oma armastust üles näidanud, et Kristus on surnud meie eest siis, kui me alles patused olime. See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Jh 4:42.15)

Issand, Sina oled tõeline maailma Lunastaja,
Anna meile seda eluvett, mille järele me januneme.

(Evangeelium Jh 4:5-42)

Lugemine püha Johannese evangeeliumist:

Jeesus jõudis ühe Samaaria küla juurde, mida hüüti Süükariks. Küla oli selle põllu lähedal, mille Jaakob oli andnud oma pojale Joosepile. Seal oli ka Jaakobi allikas. Jeesus oli teekäimisest väsinud ja istus allika äärde jalgu puhkama. See oli keskpäeva ajal kuuendal tunnil. Sel ajal tuli Samaaria külast tuli naine Jaakobi allikale vett ammutama. Jeesus ütles talle: “Anna mulle juua!” Aga tema jüngrid olid läinud külasse toitu ostma.

Saamaaria naine vastas: “Kuidas sina, kes sa oled juut, küsid juua minu – samaaria naise käest? Juudid hoiavad end ju samaarlastest eemale?” Jeesus kostis: “Kui sa ainult teaksid Jumala andi ja seda, kes see on, kes sulle ütleb: anna mulle juua, siis sa paluksid teda ja tema annaks sulle eluvett.” Naine ütles talle: “Isand, sul ei ole ämbrit ja kaev on sügav. Kust võtad sa selle eluvee? Kas sina oled siis suurem kui meie isa Jaakob, kes andis meile selle kaevu, jõi sellest ise, samuti tema pojad ja loomad!” Jeesus kostis talle: “Igaüks, kes joob seda vett, januneb jälle. Kes aga iganes joob seda vett, mida mina talle annan, see ei tunne enam iialgi janu, sest vesi, mida mina talle annan, saab tema sees vulisevaks allikaks.”

Naine ütles talle: “Isand, anna mulle seda vett, et ma ei januneks enam ega peaks käima siit üha vett

ammutamast!” Jeesus ütles talle: “Mine, kutsu oma mees, ning tule siia tagasi!” Naine vastas: “Mul ei ole meest.” Jeesus vastas: “Sul on õigus, kui sa ütled “mul ei ole meest”, sest kuigi sul on olnud viis meest, ei ole see, kellega sa praegu elad, sinu oma mees. Selles oled sa tõtt rääkinud.”

“Ma näen, et sa oled prohvet, isand!” ütles naine temale, “meie esiisad kummardasid Jumalat sellel mäel, aga teie ütlete, et Jeruusalemm olevat see paik, kus tuleb Jumalat kummardada.” Jeesus ütles talle: “Naine, usu mind, et tuleb tund, mil te ei kummarda Isa ei sellel mäel ega Jeruusalemmas, sest teie kummardate, mida te ei tea, meie aga kummardame, mida me teame, sest lunastus tuleb juutidelt. Kuid tund tuleb ja ongi juba käes, mil õiged Jumala kummardajad austavad Isa vaimus ja tões, sest ka Isa otsib neid, kes teda niiviisi kummardavad. Jumal on Vaim, ja need, kes teda kummardavad, peavad teda austama vaimus ja tões.” Naine ütles talle: “Ma tean, et tuleb Messias, keda hüütakse Kristuseks, ja kui ta tuleb, siis kuulutab ta meile kõigest.” Jeesus ütles talle: “See olen mina, kes ma sinuga räägin.”

Sel ajal jõudsid jüngrid tagasi ja panid imeks, et Jeesus kõneles Samaaria naisega. Ometi ei öelnud keegi: “Mida sa temast tahad?”, või “Miks sa temaga räägid?” Aga naine jättis oma veenõu sinnapaika, läks külasse tagasi ja ütles inimestele: “Tulge, vaadake inimest, kes ütles mulle, mida kõike ma olen teinud, pange tähele, kas tema ei ole viimati Messias?” Ja rahvas tuli külast välja Jeesuse juurde.

Vahepeal ütlesid jüngrid talle: “Rabi, võta, söö!” Aga tema kostis neile: “Minul on rooga, mida teie ei tunne.” Siis arutasid jüngrid omavahel, kas on keegi talle juba süüa toonud. Jeesus ütles neile: “Minu roog on see, et ma teen oma Isa tahtmist, kes mind on läkitanud, ja viin tema töö lõpule. Ütleb ju igaüks: veel neli kuud, siis tuleb viljalõikuse aeg. Aga mina ütlen teile, tõstke oma silmad ja vaadake, põllud on juba valmis lõikuseks. Nüüd saab lõikaja palga ja kogub vilja igaveseks eluks, et niihästi külvaaja kui lõikaja saaksid rõõmustada. Sest õige on see: üks külwab ja teine lõikab. Ning mina läkitan teid lõikama seda, mille kallal teie ei ole vaeva näinud. Teised on vaeva näinud, ja teie tulete ja koristate nende vaeva vilja.”

Aga paljud samaarlased sellest külast uskusid naise sõna kaudu, kes tunnistas: “Tema teadis mulle rääkida kõigest, mida ma olen teinud.” Ning samaarlased tulid tema juurde ja palusid tal külas peatus teha, ja Jeesus jäi nende juurde kaheks päevaks. Aga tema sõna läbi hakkas uskuma veel enam inimesi. Nad ütlesid naisele: “Me ei usu enam sinu sõnade peale, vaid kõige pärast, mida me oleme ise tema käest kuulnud ning me teame, et tema on tõesti maailma Lunastaja.”

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, “Jeesus kohtas Jaakobi kaevul samaaria naist ja ütles talle: “Anna mulle juua!”” Lugesin kord seda evangeeliumi vanadekodus toimunud missal. Üks 98-aastane proua katkestas mind seepeale noomivalt: “Noormees, kas ema ei ole teid õpetanud: “Anna mulle juua... palun!””

Jah, iseenesestmõista tuleb evangeeliumi kuulutada, Jumalasse tuleb uskuda ja tõde tuleb otsida. Sellest räägime me kirikus igal pühapäeval. Kuid viisakus!... ka viisakust ei maksa kõige selle juures unustada.

Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, kõrvuti elavad rahvad ei pruugi olla oma naabrite suhtes sõbralikud, kuid ühise kultuuriruumi kaudu on neil siiski sarnasusi ja kokkupuutepunkte. Olukord Jeesuse ajastu Palestiinas on selle kohta heaks näiteks. Me teame, et toleaeagsed juudid ei saanud samaarlastega hästi läbi, aga nende religioonide tuum oli üks ja seesama. Ka samaarlased pidasid end Aabrahami lasteks, kuid juutidega ei suutnud nad ühises ajaloos kokku leppida.

Kui Samaaria, mis oli Iisraeli Põhjariigi pealinn, 722. aastal enne Kristust assüürlaste poolt vallutati, pillutati seal elanud 11 iisraeli suguharu üle maailma laiali. Iisraeli lõunariik pealinnaga Jeruusalemmas, mis kuulus kaheteistkümnendale ehk ainult Juuda suguharule, langes 136 aastat hiljem nendesamade assüürlaste kätte, ja rahvas viidi Paabelisse vangi. Kuid tegelikult pagendati nendelt aladelt mõlemal korral mitte kogu rahvastik, vaid peamiselt just ülikkond. Iisraeli suguharude aladele asunud nn paganarahvad ei segunenud kohalikega kiiresti. Nagu näeme ka tänapäeval, moodustavad rohkearvulised sisserändajad pigem oma getod.

Kuid peagi seejärel alistati Palestiina alad vallutanud Assüüria omakorda pärslaste poolt. Tänu sellele sai Juuda suguharu loa pöörduda umbes nelikümmend aastat kestnud nn Paabeli vangipõlve järel tagasi kodumaale. Kuid nüüd tekkis konflikt juutide ja samaarlaste vahel: vastastikku heideti teineteisele ette, kes neist oli vahepeal kui palju oma verd paganatega seganud, ja kellel oli rohkem õigust pidada end õigeteks Aabrahami järeltulijateks.

Juudid leidsid, et samaarlased on end paganatest vallutajatega rüvetanud, ja sama said arvata samaarlased orjapõlvest tagasipöördunud rahvakillu kohta. Samaarias teati uhkusega nimetada külasid, kuhu polnud võõrad kunagi elama asunud, kuid orjadena peetud juudi rahva laste verepuhtuse osas sai olla veel vähem kindlust.

Kui juudid oma pühakirja koostama hakkasid ja Toorale, see on viiele Moosese raamatule, teisi pühi kirju lisasid, siis samaarlased, kellel oli oma versioon Toorast, keeldusid muid raamatuid pühakirjaks pidamast. Lisaks, kui viienda Moosese raamatu kaheteistkümnendas peatükis oli juttu pühamust, kus toodi ohvreid, siis uskusid samaarlased, et jutt oli nende pühale Garisimi mäele püstitatud templist, mitte pühamust Siioni mäel Jeruusalemmas.

Tüli Aabrahami laste vahel jõudis oma haripunkti teise sajandi lõpus enne Kristust, kui juudid tungisid Samaariasse ja hävitasid sealse templi. Pärast seda olid nende naaberrahvaste vahelised suhted muidugi veel rohkem pingestatud kui varem.

Seevastu suhtusid samaarlased veidi paremini oma põhjapoolsesse naabrisse ehk galilealastesse – neid peeti vere poolest paganateks, kes olid osanud juutidega kokku leppida ja juudiusku minna, ning seetõttu polnud suhted eriti sõbralikud. Galilealasi taluti aga sellepärast, et Jeruusalemma poole teel olles pidid nad Samaariast läbi rändama, ja olid seega kohalikule rahvale märkimisväärseks tuluallikaks.

See kõik on ka tänase evangeeliumi sündmustiku tagapõhi, mis aitab mõista Jeesuse käitumist. Jaakobi kaev, mille juures ta Samaaria naisega kõneles, oli püha paik nii samaarlastele kui juutidele, ja prohveti staatus oli mõlema rahva seas tuntud ja lugupeetud, samuti nagu olid sarnased abielu kohta kehtivad reeglid.

Armsad õed ja vennad, kui me räägime tänapäeval oikumeeniast, siis näeme, et ka selles on Jeesus olnud meile eeskujuks. Me paneme tähele, et ta ei unustanud kunagi oma usu keskseid põhimõtteid: õndsus tuleb juutidelt – nagu ta selle antud juhul samaaria naisele otse välja ütles. Jeesus andis küll käsu, et evangeeliumi tuleb kuulutada kõigile rahvastele, kuid ta ei teinud teiseusulistega parema läbisaamise nimel mööndusi oma õpetuse põhitõdede arvel.

Niisamuti peame olema meie oma teist usku ligimeste vastu lugupidavad ja heatahtlikud, kuid oikumeenias ei tohiks me liialt laiali valguda, vaid jääma kindlaks oma veendumustele. Sest lõpuks tuleb meil ju meeldida mitte inimestele, vaid Jumalale. Aamen.